

Hälsans Stig HÖKARÄNGEN

Välkommen till Hälsans Stig, en promenad genom Hökarängens olika grannskap! Upplev vacker och varierad 1950-talsbebyggelse av kända arkitekter och landskapsplanerare, samt mycket natur. Du kommer även att passera flera konstverk. Hela promenaden är 5,4 kilometer.

- VÄRT ATT LÄGGA MÄRKE TILL
1. HÖKARÄNGENS CENTRUM
 2. LINGVÄGSOMRÅDET
 3. RUSSINHÖJDEN
 4. VECKODAGSOMRÅDET
 5. SKÖNSTAHOLM
 6. KRYDDHYLLAN
 7. TOBAKSOMRÅDET
 8. SMÅSTUGEOMRÅDET
 9. YRKESGATSOMRÅDET
 10. FAGERÅNGEN
- Läs mer på kartans baksida.

- TECKENFÖRKLARING
- Hälsans Stig
 - Alternativ väg
 - Infotavla
 - Backe
 - Trappa
 - Tunnelbana
 - Idrottsplats/hall
 - Bollplan
 - Motionsspår
 - Lekplats
 - Handikapptoalett
 - Kilometerskylt

Riksförbundet
HjärtLung

Stockholms stad

Hökarängens
Stadsdelsråd

Farsta sdf

Stockholmshem

HÄLSANS STIG HÖKARÄNGEN INVIGDES 2015

Hälsans Stig, Hökarängen

5,4 km intressant vandring

Hökarängen planerades och började bebyggas under 1940-talet. Dåtidens ledande arkitekter deltog i utformningen av stadsdelen, bland andra Sven Markelius, Carl Fredrik Ahlberg, Gunnar Lindman och David Helldén, landskapsarkitekterna Holger Blom och Erik Glemme samt trädgårdsarkitekten Walter Bauer.

En bärande idé vid utformningen av stadsdelen, som skulle växa fram i den kuperade terrängen kring den nya tunnelbanan, var "grannskapsplanering" med urskiljbara enheter – grannskap – som de boende kan känna sig hemma i och att de olika grannskapen skiljs åt genom sparad natur och parkstråk. Hökarängen blev stilbildande vid planering av många andra nya förorter i Sverige.

Befolkningen ökade från 45 personer år 1946 till 16 000 år 1952, då antalet invånare var som högst. Idag har invånarantalet nästan halverats. Folkmängden uppgick vid årsskiftet 2014/2015 till knappt 9 000 invånare

Hökarängen är också trafikhistoriskt intressant. Stockholms första tunnelbanelinje Slussen-Hökarängen invigdes den 1 oktober 1950. Åtta år senare förlängdes tunnelbanan till Farsta.

Utöver motion syftar Hälsans Stig att binda samman de olika delarna av Hökarängen i en 5,4 km lång promenad. I nedanstående beskrivning av bebyggelse och sevärdheter börjar vi i centrum och går sedan ett medsols varv genom alla grannskapen i stadsdelen.

1 HÖKARÄNGENS CENTRUM var det första förortscentrat i Stockholm som byggdes upp kring en bilfri gata. Trots konkurrens från betydligt större centrumanläggningar i Stockholms södra förorter har Hökarängens centrum kunnat bibehålla ett varierat utbud av både affärer och serviceställen. Lägg bland annat märke till neonskyltarna i 50-talsstil ovanför respektive affär på gågatan. En annan tidstypisk beståndsdel i centrumet är det nio våningar höga Centrumhuset vid David Helldéns torg. Fontänen är utformad av Erik Glemme och Sture Andersson. Strax öster om gågatan södra ända på adressen Sirapsvägen 3 finns "Konstiga fönstret" med utställningar av konst, hantverk mm.

Hökarängens centrum. Stadsplan 1949. David Helldén vid stadsplanekontoret var planarkitekt och även arkitekt för Centrumhuset. Peter Celsing arkitekt för Tunnelbanestationen.

2 LINGVÄGSOMRÅDET. Punkthusen utmed Lingvägen, som uppfördes drygt 10 år senare än den ursprungliga förortsbebyggelsen i Hökarängen, har en annan karaktär. Stigande mark- och byggpriser har styrt mot en tätare och högre byggande. Från de övre våningarna har man en svindlande utsikt genom generöst tilltagna fönster. Närservicecentrumet Kryddgården med glasad entré uppfördes år 1994 och är ett fint exempel på strategisk förnyelse i förortsområde.

Lingvägsområdet. Inflyttning 1965. Arkitekter Bertil Karlén och Rolf Wikner vid Stadsbyggnadskontoret. Närservicecentrumet Kryddgården. Klart 1994. Arkitekter Sören Eriksson och Anita Rydman vid Brunnberg & Forshed.

3 RUSSINHÖJDEN hör till de delar av Hökarängen som byggdes ut först. Gott om sparad natur i och omkring området. Utmed Hälsans Stig mellan Russinhöjden och Veckodagsområdet ligger parkleken Starrmyran som har gott om lekredskap samt ett stall med hästar, getter, kaniner, marsvin och höns.

År 2013 utsågs Stockholmshems nya passivhus på Onsdagsvägen 8 till Sveriges mest miljövänliga bostadshus. Värmen som alstras av personer, lampor och hushållsmaskiner återvinns. Dessutom har huset solpaneler och bergvärme.

Russinhöjden. Inflyttning 1949. Arkitekter Grönwall & Varhelyi (lamellhusen) och Klas Bjerke (punkthusen). Sydöstra Russinhöjden. Klart 60-talet. Arkitekt Ernst Grönwall.

4 VECKODAGSOMRÅDET. I den svåra bostadsbristen i slutet av 40-talet ändrades med ett par penndrag ritningarna för 500 tvårumslägenheter till 1 000 ettor för att under en treårsperiod kunna användas som genomgångslägenheter. Först 20 år senare var de återställda till normallägenheter.

Stor omsorg lades på byggnadsdetaljer i området, bland annat ett antal portomfattningar med djurmotiv av konstnären Gösta Fredberg. Lägg även märke till alla skorstenar som behövdes för de vedeldade kökspisarna.

Centralt i Veckodagsområdet ligger den vackra tegelbyggnaden Kastanjegården med områdeslokal och kaféserving som drivs av den lokala hyresgästföreningen. Tidigare fanns här butiker. Intill ligger den lika vackra tegelbyggnaden Morgongården med

väggrelief av konstnären Gunnar Strååt. Morgongården var Stockholms första ungdomsgård (fritidsgård)

Veckodagsområdet. 1000 enrummare som genomgångsbostäder inflyttningsklara 1947–48 samt Kastanjegården. Arkitekter Grönwall & Varhelyi. Bostadshuset helt ombyggda 1966.

5 SKÖNSTAHOLM, som är nästa område eller grannskap i rundvandringen på Hälsans Stig, var ett av de första radhusområdena i Sverige när det byggdes i början på 50-talet. Arkitekterna har åstadkommit ett växelspel mellan öppenhet (bl a utsikten mot våtmarken och Drevviken) och slutenhet (bl a omgivande skogspartier samt radhusen med portiker mot norr). Lägg märke till dammen på det lilla torget i områdets nordvästra del och rundeln mitt i området. Hela Skönstaholm "har högt kulturhistoriskt värde" i Stadsmuséets klassificering.

Skönstaholm. Byggdes 1951–52. Arkitekter Nils Sterner och Erik Dahl vid Stockholms stads fastighetskontor. Trädgårdsarkitekter Eric Anjou och Walter Bauer.

På väg till nästa grannskap går man förbi huset Lugnet (byggt 1928). Tidigare låg här torpet Lugnet som var ett av tre torp under Farsta gård och den enda bebyggelsen i det som senare blev Hökarängen. Efter Lugnet ligger lekparken Kryddboden med bl a en labyrint. Ovanför parken tornar det hästskeformade bostadshuset Toppsockret. Efter passagen under tunnelbanan går man i norra kanten av det nybyggda området (2010) Blå Jungfrun.

6 KRYDDHYLLAN är det inofficiella namnet för området på höjden söder om Hökarängens centrum med Salt-, Peppar-, Korint-, Kummin- och Muskotvägen. Även här finns gott om sparad natur i och omkring området. Mellan husen ligger Hökarängens högsta punkt, 61 meter över havet. På Saltvägen 14 bodde trubaduren Cornelis Vreeswijk under flera år med sin familj.

Kryddhyllan. Huvuddelen av husen tillkom 1947–49 och projekterades av HSB:s arkitektkontor under ledning av Curt Strehlenert.

Sträckning för stigen samt texter: Anders Hansson, Mäster Olofsgården i Gamla stan, i samarbete med bland andra Louise Modig Hall vid Hökarängens stadsdelsråd samt Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund. Faktaunderlag för texter: Stockholmshems skrift om Hökarängen (Klas Schönning april 2000), annan Internetinformation samt boende genom styrelsen för stadsdelsrådet. Kartunderlag: Stockholm stad. Layout: Björn Alfredsson.

Tack till AB Stockholmshem, som har bekostat uppsättningen av skyltarna för Hälsans Stig, och Farsta stadsdelsförvaltning, som har bekostat trycket av denna broschyr.

7 TOBAKSOMRÅDET innehåller en rad intressanta byggnader och platser, bland annat Björkbackens hem för ogifta unga mödrar under 50-talet, det byggnadsminnesmärkta Sicksackhuset, samt Konsthall C med utställningar och konstnärsateljéer. I detta hus låg tidigare Centraltvättstugan som även var en viktig träffpunkt. Stigen går genom parkleken Fagerlid med lekskulpturen Ägget av konstnären Egon Möller-Nielsen. Gör gärna en avstickare från Hälsans Stig till Trollskogen som finns mellan de vinkelställda lamellhusen i områdets sydöstra del. Hela Tobaksområdet "har högt kulturhistoriskt värde" i Stadsmuséets klassificering.

Tobaksområdet. Uppfört 1949–52. Arkitekt David Helldén vid Stadsbyggnadskontoret.

8 SMÅSTUGEOMRÅDET och **YRKESGATSOMRÅDET** tillhör också den första bebyggelsen i Hökarängen. Lamellhusen i Yrkesgatsområdet är bara 10 meter djupa för att förenkla ljusa planlösningar. Järnrelieferna i entréer på Hovmästar- och Stadsbudsvägarna har skapats av konstnären Annie Wiberg.

Småstugeområdet och Yrkesgatsområdet. Byggdes 1949–53. Arkitekt Edvin Engström

9 FAGERÄNGEN, med 80 radhus, uppfördes så sent som 1999–2000. Bland annat var Skönstaholmsområdet förebild.

På väg till nästa grannskapsenhet går man förbi Hökarängens skola från 1950. Rektorsområdet hade som mest 6 000 elever men då fanns tillfälliga undervisningslokaler utspridda över hela Hökarängen.

Fagerängen. Färdigställdes 1949–50. Arkitekter Tirsén & Aili i Luleå.

10 HAUPTVÄGSOMRÅDET är det sista området på vår rundvandring och tillhör den ursprungliga förortsbebyggelsen i Hökarängen. Även här finns mycket sparad natur i och omkring området. Lägg bl a märke till byggnadsdetaljer såsom de fina fönsterpartierna med trädfyllningar i bröstningsdelen samt ekportar med varierande utformning. Fasaderna har färgsatts av konstnären Olle Bonnier.

Hauptvägsområdet. Uppfördes 1949–50. Arkitekter Ancker-Gate-Lindgren. Den gustavianska möbelsnickaren Georg Haupt från 1700-talet har givit namn åt området.

År 1995 upprättades den första Hälsans Stig på Irland och i maj 2007 invigdes en skyltad stig i Hökarängen. Den 31 maj 2015 återinvigdes Hälsans Stig i Hökarängen med ny sträckning och nytt upplägg. Alla Hälsans Stig-kartor i Sverige finns på www.hjart-lung.se.